

50 ÁRA GOMUL TØGN VERÐUR NÚ BROTN

HÁLVA ØLD ÁR EFTIR SYNDARLIGU VANLUKKUNA, TÁ IÐ TRÍGGIR SMÁDREINGIR
DRUKNAÐU Á TOFTAVATNI, SETA DRONGURIN, SUM SLAPP FRÁ VANLUKKUNI
VIÐ LÍVINUM, OG TEY AVVARÐANDI HJÁ TEIMUM, SUM DRUKNAÐU, ORÐ
Á TAÐ, SUM HIGARTIL IKKI HEVUR VERIÐ TOSAÐ SO NÓGV UM

VANLUKKA

Jóannes Hansen
joannes@sosialurin.fo

Mánadagurin 31. august 1964 stendur negldur í sinninum og minninum á øllum teimum á Toftum og í bygdunum í grannalagnum og so nógva staðni kring landið, sum tá vóru uppi á døgum, og ivaleyst hevur frásøgnin um henda dagin eisini nomið so nógv onnur. Seint seinnapartin henda góðveðursdagin skolaði vanlukkan yvir bygdina. Tríggir smádreingir – 10 og 11 ára gamlir – druknaðu á Toftavatni. Ein javnaldur teirra slapp frá vanlukkuni við lívinum.

Upp á ein máta var hetta, sum tá ið boðini bórast um, at John F. Kennedy var skotin. Tey, sum eru farin eitt sindur upp um tey fimmti, minnst framvegis, hvar tey vóru stódd, hvørjum tey vóru saman við, og hvat tey tókust við. Hoyggingin var í hæddini, konur hongdu klæði út á snór, onkur málaði, konur vóru í fiski og menn vóru til skips. Sammett við

syndarligu skotini í USA í november árið fyri, so rakti hetta per-sónliga so ógvuliga meint. Elskuligir synir og brøður og fittir vinmenn og skúlafe-lagar vóru í einum nú tiknir burtur. Bygdin græt. Dreingirnir vórðu bornir til hús hetta sama kvöldið, og so vóru teir jarðaðir úr fimleikarahøllini í Tofta skúla og haðani í Nes kirkju og so í kirkjugarðin á Nesi.

Sunnudagin 31. august verða tað 50 ár síðani vanlukkuna á Toftavatni. Nú hava tey avvarðandi tikið stig til, at minningarlota verður hildin á staðnum, og tá verður minnispláta avdúkað. Tað verður pápi ein av dreingjunum, skjótt 90 ára gamli Jákup Mikal Mikkelsen, sum fer at avdúka plátuna. Martin Restorff Jacobsen, prestur, og Jóannes Símunarson Hansen, sum tá var 17 ára gamal og taldist millum tey fyrstu, ið komu á vanlukkustaðið, fara at siga nøkur orð. So verður felagssangur, Pet-ur Hans Hansen og onnur fara at syngja tveir sangir, og eftir haldið verður boðið til ein drekkamunn í Tofta skúla.

Teir tríggir, sum druknaðu á Tofta- vatni vóru:

John Mikkelsen, føddur 22. juni 1953. Sonur Annu fødd Hansen av Toftum og Jógvan Edvard Mikkelsen. Anna doyði ung, og John vaks upp hjá mostrini Raganhild og Frank Gaardbo. Pápin giftist upp aftur í Noregi.

Jákup Mikkelsen, føddur 19. februar 1954. Sonur Ninu og Jákup Mikal Mikkelsen á Toftum.

Oddmar Andreassen, føddur 21. januar 1954. Sonur Hildu og Magnus (Magga) Andreassen í Runavík. Tey vóru stutt frammanundan flutt av Toftum.

Vanlukkan

Tann einasti, sum var eygnavitni til vanlukkuna og harvið kann greiða frá, er Hanus Davidsen, sum er ættaður av Toftum og býr í Havn. Eftir skúlatíð henda mánadagin fór hann saman við vinmonnunum yvir á Toftavatn.

Hanus Davidsen hevur ongantíð áð-ur greitt frá ræðuleikanum, sum hann upplivdi. Nú sigur hann soleiðis:

– Oddmar var saman við foreldrun-um, Hildu og Magga, og systkjunum stutt frammanundan fluttur inn til Runavíkar at búgva. Hann gekk fram-vegis í skúla á Toftum. Vit fyra vóru floksfelagar, og eftir at vit trígg-ir á Toftum høvdu verið við hús við skúlataskunum, fóru vit yvir á Tofta- vatn. Vit vistu, at ein flatbotnað jolla lá har, og vit ætlaðu at fara ein rógvitúr við henni. Hetta var einki óvanligt. Barnaheimið hjá mær var dygst niðri við sjóvarmálan. Vit spældu dagliga í fjøruni, og tað kom meiri enn so fyri, at vit fingi karm.

– Tá ið vit komu yvir á Toftavatn, fóru vit í litlu jolluna, og so róðu vit nakrar metrar út frá. Eina ferð sóu vit eitt petti av einari bambustráðu ikki so langt frá okkum. Ein royndi at rætta seg eftir tráðuni, men tað taldi jollan ikki, og hon koppaði. Vit fóru allir undir, og vit komu allir upp aftur í sama borði av jolluni. Eg dugi ikki at siga, hvussu djúpt tað var, men vit gryntu ikki. Har lógu vit so. Eingin okkara dugdi at svimja, men eg royndi at koma inn

ímóti. Tað eydnaðist. Ein av hinum kom aftan á mær, men tað eydnaðist ikki hjá honum, og skjótt hvurvu hinir báðir eisini.

Hjá 10 ára gamla Hanusi Davidsen var einki annað at gera, enn at renna heim til mammu at siga frá:

– Eg minnst væl, hvussu eg rann og leyp upp um hegnini á vegnum. Eg møtti fyrst einum manni, Dia inni í Króki, og so Jákupi Lamhauge, sum seinni var lærari á Toftum. Nú eru teir báðir farnir. Teir spurdu meg hvør í sínum lagi, hví eg var so vátur, og eg segði teimum. Tá ið eg kom til hús, spurdi mamma sama spurning, og so fór hon at ringja. Eg haldi, at hon mundi ringja til tey avvarðandi hjá ein av hinum dreingjunum, greiðir Hanus Davidsen frá.

Næstu dagarnar minnst hann lítið til.

– Eg minnst, at allar kisturnar fóru á einum lastbili út um Heygarnar. Kanska helt eg meg eitt sindur fyri meg sjálvan ta fyrstu tíðina. Møguliga spurdi onk-ur vinmaður um hetta. Eg minnst tað ikki, og tað varð ikki tosað aftur um hetta. Tá var eingin sálarfrøðingur, og eingin eftirviðgerð, og tú royndi sum frægast at koma víðari.

Tíðindini ferðaðust skjótt

Haldor Gaardbo, fosturbróður John Mikkelsen, Annika Gunrim og Elinbjørg Petersen, systrar hjá Oddmar Andreassen, og Jákup Mikal Mikkelsen, pápi Jákup Mikkelsen, hava tikið stig til minningarhaldið á 50 ára degnum fyri vanlukkuni á Toftavatni. Hetta halda tey vera eitt slag av punktum fyri tað, sum millum lítið og einki hevur verið tosað um, men sum hevur fylgt so mongum hesa hálvu øldina.

Mikukvöldið hittust tey saman við teimum báðum, sum skulu siga nøkur orð sunnudagin, og eisini systkjunum hjá John Mikkelsen, Eileri, sum býr á Toftum, og Annu, sum býr í Noregi og er komin heim í sambandi við minn- ingarhaldið, og so var undirritaði við eisini. Eftir at hava tosað saman um

Minnisplátan er sett á stein aftanfyrri, har tey standa mikukvöldið: Martin Restorff Jacobsen, prestur, Jákup Mikal Mikkelsen, Jóannes S. Hansen, Annika Gunrim, Anna Sundsrud, Elinbjørg Petersen, Eiler Mikkelsen og Hador Gaardbo